

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Veranderingen in de kwaliteitseisen voor ondernemers in de kinderopvang

Update maart 2018

Wet IKK

De wet IKK heeft als doel de kwaliteit en toegankelijkheid van de kinderopvang verbeteren. Over deze kwaliteitsverbeteringen zijn afspraken gemaakt in het akkoord Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang dat is gesloten tussen partijen uit de kinderopvangsector en de minister van SZW. Hiervoor is de Wet kinderopvang gewijzigd per 1 januari 2018. De wijzigingen in de kwaliteitseisen zijn nader uitgewerkt in een besluit (algemene maatregel van bestuur) en ministeriële regelingen. Delen van het besluit en de regeling gaan in op een latere datum.

In deze folder vindt u de belangrijkste wijzigingen in de kwaliteitseisen waar u als kinderopvangondernemer mee te maken krijgt. We doen dat aan de hand van de vier thema's uit het Akkoord IKK.

Actuele informatie over veranderingen in de kinderopvang staat op de website www.veranderingenkinderopvang.nl.

Besluit kwaliteit kinderopvang

Het Besluit kwaliteit kinderopvang gaat over het merendeel van de wijzigingen van de kwaliteitseisen. Denk aan het pedagogisch beleidsplan, veiligheid- en gezondheidsbeleid, het mentorschap en de pedagogische beleidsmedewerker. Ook de beroepskracht-kind-ratio (BKR) wordt geregeld in het besluit. De ingangsdatum van het besluit is 1 januari 2018. Delen van het besluit zullen niet eerder dan 1 januari 2019 in werking treden.

Ministeriële regelingen

In ministeriële regelingen worden onder andere de opleidingseisen vastgelegd waaraan de pedagogisch medewerkers en de pedagogisch beleidsmedewerkers moeten voldoen. De regelingen leggen ook vast welk certificaat nodig is voor het verlenen van eerste hulp aan kinderen. De ingangsdatum is 1 januari 2018.

Inwerkingtreding

Niet alle wijzigingen in de kwaliteitseisen gaan in per 1 januari 2018. Een overzicht van de ingangsdata van de wijzigingen vindt u in de tijdlijn op www.veranderingenkinderopvang.nl.

Adviesrecht oudercommissie en informatieplicht ouders

Voor de meeste voorgestelde wijzigingen geldt dat de kinderopvangondernemer de oudercommissie in de gelegenheid stelt om advies uit te brengen over het gewijzigde beleid. Een overzicht van het adviesrecht van de oudercommissie ten aanzien van de wijzigingen in de kwaliteitseisen vindt u op de website www.veranderingenkinderopvang.nl.

Tevens informeert de kinderopvangondernemer de ouders over alle wijzigingen in het beleid ten aanzien van de kwaliteitseisen waaraan de ondernemer moet voldoen.

1 De ontwikkeling van het kind staat centraal

Verantwoorde kinderopvang

De pedagogische doelen zijn in de Wet kinderopvang opgenomen en zijn onderdeel van de basiseis van het bieden van verantwoorde kinderopvang. De pedagogische doelen zijn nader uitgewerkt in het Besluit kwaliteit kinderopvang. Met deze uitwerking worden meer handvatten geboden voor de uitvoeringspraktijk. Tegelijkertijd biedt de uitwerking ruimte om in overleg met ouders het pedagogisch beleid op maat vast te stellen. In het pedagogisch beleidsplan staat concreet beschreven hoe de aspecten van verantwoorde kinderopvang worden ingevuld. In de praktijk wordt er gehandeld zoals in het pedagogisch beleidsplan beschreven is.

De kinderopvangondernemer biedt verantwoorde kinderopvang, waaronder wordt verstaan: het in een veilige en gezonde omgeving bieden van emotionele veiligheid aan kinderen, het bevorderen van de persoonlijke en sociale competentie van kinderen en de socialisatie van kinderen door overdracht van algemeen aanvaarde waarden en normen.

De nadere uitwerking is:

In het kader van het bieden van verantwoorde kinderopvang, draagt de kinderopvangondernemer er in ieder geval zorg voor dat, rekening houdend met de ontwikkelingsfase waarin kinderen zich bevinden:

a. op een sensitieve en responsieve manier met kinderen wordt omgegaan, respect voor de autonomie van kinderen wordt getoond en grenzen worden gesteld aan en structuur wordt geboden voor het gedrag van kinderen, zodat kinderen zich emotioneel veilig en geborgen kunnen voelen;

b. kinderen spelenderwijs worden uitgedaagd in de ontwikkeling van hun motorische vaardigheden, cognitieve vaardigheden, taalvaardigheden en creatieve vaardigheden, teneinde kinderen in staat te stellen steeds zelfstandiger te functioneren in een veranderende omgeving;

c. kinderen worden begeleid in hun interacties, waarbij hen spelenderwijs sociale kennis en vaardigheden worden bijgebracht, teneinde kinderen in staat te stellen steeds zelfstandiger relaties met anderen op te bouwen en te onderhouden, en

d. kinderen worden gestimuleerd om op een open manier kennis te maken met de algemeen aanvaarde waarden en normen in de samenleving met het oog op een respectvolle omgang met anderen en een actieve participatie in de maatschappij.

Uit: Besluit kwaliteit kinderopvang, artikel 2 en artikel 11

Mentorschap

Aan ieder kind wordt een mentor toegewezen. De mentor is een pedagogisch medewerker die werkt op de groep van het kind. De mentor bespreekt periodiek de ontwikkeling van het kind met de ouders. Tevens is de mentor het aanspreekpunt voor de ouders bij vragen over de ontwikkeling en het welbevinden van het kind. In de buitenschoolse opvang (hierna: BSO) is de mentor ook het aanspreekpunt voor het kind.

Pedagogisch beleidsplan

Het opstellen van een pedagogisch beleidsplan is niet nieuw, maar er is wel een aantal wijzigingen. De grootste wijzigingen zijn:

- De invulling van de aspecten van verantwoorde kinderopvang (de pedagogische doelen).
- Hoe de ontwikkeling van het kind wordt gevolgd en gestimuleerd, en de invulling van de doorlopende ontwikkellijn met het basisonderwijs en de buitenschoolse opvang. Dit geldt alleen voor de dagopvang.
- Het mentorschap.
- Indien van toepassing: de tijden waarop op grond van de '3-uursregeling' wordt afgeweken van de BKR.
- De achterwachtingregeling en het vierogenprincipe zijn verplichte onderdelen van het veiligheids- en gezondheidsbeleid. De invulling hiervan hoeft niet meer in het pedagogisch beleidsplan te worden opgenomen.

2 Veiligheid en gezondheid

Veiligheids- en gezondheidsbeleid

De verplichting voor een jaarlijks vastgestelde risico-inventarisatie vervalt. Wel moet er een actueel veiligheids- en gezondheidsbeleid zijn. In de praktijk wordt er gehandeld zoals in het veiligheids- en gezondheidsbeleid beschreven is. De belangrijkste eisen aan het veiligheids- en gezondheidsbeleid zijn:

- De kinderopvangondernemer houdt het veiligheids- en gezondheidsbeleid actueel.
- Het veiligheids- en gezondheidsbeleid beschrijft hoe het beleid, samen met de pedagogisch medewerkers, een continu proces is van opstellen, implementeren, evalueren en actualiseren.
- Het beleid gaat over de voornaamste risico's met grote gevolgen en het risico op grensoverschrijdend gedrag.
- Het beleid bevat een plan van aanpak hoe de risico's ingeperkt worden en hoe gehandeld moet worden zodra een ongezonde en/of onveilige situatie zich voordoet.
- Pedagogisch medewerkers leren kinderen omgaan met kleine risico's. In het veiligheids- en gezondheidsbeleid staat beschreven hoe dat kinderen geleerd wordt.

- In het beleid staat ook hoe het risico op grensoverschrijdend gedrag door zowel aanwezige volwassenen als kinderen zo veel als mogelijk wordt beperkt.
- Hierbij wordt ook beschreven hoe het vierogenprincipe wordt toegepast.
- De achterwachtingregeling maakt ook onderdeel uit van het veiligheids- en gezondheidsbeleid.

EHBO

Tijdens de openingsuren moet er altijd minimaal één volwassene aanwezig zijn die een geldig en geregistreerd certificaat heeft voor kinder-EHBO. Er is een lijst van certificaten kinder-EHBO vastgelegd in een register. Het register is te vinden op www.veranderingenkinderopvang.nl.

3 Stabiliteit in de praktijk en meer ruimte voor pedagogisch maatwerk

Beroepskracht-kindratio

De wijzigingen in de beroepskracht-kindratio (BKR) gaan in op 1 januari 2019.

- De BKR voor nul-jarigen wordt aangepast van 1 op 4 naar 1 pedagogisch medewerker op 3 kinderen. Dat heeft gevolgen voor de groepssamenstellingen en de maximale groepsgrootte van alle groepen waar nul-jarigen in zitten, zowel de horizontale als de verticale groepen.
- De BKR voor kinderen van 7 tot 13 jaar wordt 1 op 12. De BKR voor kinderen van 4 tot en met 6 jaar blijft 1 op 10. Voor verticale groepen van 4 tot 13 jaar geldt een BKR van 1 : 11. Deze wijziging heeft gevolgen voor de groepssamenstellingen en de maximale groepsgrootte.
- Voor de berekening van de BKR bij combinatiegroepen van dagopvang en buitenschoolse opvang wordt een kind van 4 jaar en ouder beschouwd als een kind van 3 jaar.

Wilt u weten welke groepssamenstellingen mogelijk zijn en/of hoeveel pedagogisch medewerkers bij een bepaalde groepssamenstelling minimaal vereist zijn? Kijk dan in de **Rekenhulp IKK** op de website www.veranderingenkinderopvang.nl.

Vaste-gezichten criterium

Het aantal 'vaste' gezichten voor nuljarigen gaat van 3 vaste gezichten naar 2. Als er op basis van de BKR met drie of meer pedagogisch medewerkers tegelijkertijd gewerkt wordt, worden maximaal drie vaste gezichten toegewezen aan een nuljarig kind.

Als het kind aanwezig is, werkt er altijd minimaal één vast gezicht van het kind op de groep. Er kunnen dus meer pedagogisch medewerkers, al dan niet structureel, op de betreffende groep werken, naast de 'vaste' gezichten. De vaste gezichten worden bepaald per kind, niet op groepsniveau.

3-uursregeling

Bij minimaal tien uur aaneengesloten opvang kan worden afgeweken van de BKR gedurende maximaal drie uur per dag. Die uren hoeven niet aaneengesloten te zijn.

Er kunnen tijdens die uren minder pedagogisch medewerkers worden ingezet. Voorwaarde is dat minimaal de helft van het op grond van de BKR vereiste aantal pedagogisch medewerkers wordt ingezet.

Als de tijden niet zijn vastgelegd in het pedagogisch beleidsplan, dan mag er niet afgeweken worden van de BKR. Deze uren voor de afwijkende inzet kunnen op de dagen van de week verschillen, maar zijn wel iedere week hetzelfde.

4 Kinderopvang is een vak

Pedagogisch beleidsmedewerker

Iedere ondernemer zet één of meerdere pedagogisch beleidsmedewerkers in die elke pedagogisch medewerker coaching bieden en die zich bezig houden met de ontwikkeling en implementatie van het pedagogisch beleid. De pedagogisch beleidsmedewerker mag meetellen voor de berekening van de BKR wanneer deze als meewerkend coach wordt belast met het coachen van pedagogisch medewerkers bij de uitvoering van hun werkzaamheden op de groep. Dit geldt echter uitsluitend voor de tijd dat de pedagogisch beleidsmedewerker zelf op de groep werkzaamheden verricht als pedagogisch medewerker.

Het aantal uur minimale inzet op jaarbasis is afhankelijk van het aantal fte aan pedagogisch medewerkers en het aantal kindercentra, volgens de volgende rekenregel:

$(50 \text{ uur} \times \text{het aantal kindercentra}) +$
 $(10 \text{ uur} \times \text{aantal fte pedagogisch medewerkers})$

Op 1 januari van elk jaar stelt de kinderopvangondernemer vast, op grond van de rekenregel, hoeveel uur inzet vereist is en bepaalt de verdeling over de vestigingen zodanig dat iedere pedagogisch medewerker coaching ontvangt. Dit wordt schriftelijk vastgelegd.

Er worden kwalificatie-eisen gesteld aan de pedagogisch beleidsmedewerker. De ingangsdatum van de kwaliteitseis met betrekking tot de pedagogisch beleidsmedewerker is 1 januari 2019.

Mondelinge taalvaardigheid

Om de taalontwikkeling van kinderen te ondersteunen wordt een eis voor de mondelinge taalvaardigheid van pedagogisch medewerkers geïntroduceerd op minimaal niveau 3F. Hiervoor wordt een ingroeimodel gehanteerd.

Inzet vrijwilligers, beroepskrachten-in-opleiding en stagiaires

- In de dagopvang tellen vrijwilligers al langer niet mee bij de berekening van de beroepskracht-kindratio. Met de wijziging in kwaliteitseisen worden ook in de buitenschoolse opvang en het peuterspeelzaalwerk vrijwilligers niet meer meegenomen bij de berekening van de beroepskracht-kindratio.
- Het aandeel van het aantal beroepskrachten-in-opleiding en stagiaires dat formatief wordt ingezet is niet groter dan een derde van het personeelsbestand aan

pedagogisch medewerkers op een kindercentrum. Daarnaast kunnen beroepskrachten-in-opleiding en stagiaires nog steeds boven-formatief worden ingezet, als extra ondersteuning. De voorwaarden waaronder stagiaires mogen worden ingezet als pedagogisch medewerker, worden in de cao verder uitgewerkt.

Overige wijzigingen met betrekking tot opleidingen

- Diploma's buitenschoolse opvang: cao-partijen bezien of het nodig en mogelijk is om de lijst met kwalificerende diploma's voor de BSO uit te breiden met andere expertises.
- Alle pedagogisch medewerkers die met baby's werken worden specifiek geschoold. Iedere pedagogisch medewerker die werkt op groepen met baby's heeft deze scholing op 1 januari 2023 afgerond.
- Er wordt door de branchepartijen gewerkt aan een landelijk systeem van permanente scholing.

Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.

Deze brochure is een uitgave van:

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Xerox/OBT | 110938

© Rijksoverheid | Maart 2018